

Köbe vésett üzenetek idézik a tovatűnt világot. 23 millió éve egy trópusi tenger cápa-fog-veteményt hintett a partszegélyi homokba. Folyamok iszapja takarta, a tenger visszahúzó-
dott. A feltöltődött területet kanyargó folyó szelte át. Homokzató-
nyok tarkították, kúszópálmákkal átszőtt dzsungel övezte. Ősál-
latok látogatták sáros partjait, míg hatalmas robajjal meg nem
nyílt a föld. Ki tudja, 17 millió évvel ezelőtt hegyet tornyozó erők
kitörni vágytak, forrón hömpölygő vulkáni törmelék sodorta el a
gigantikus méretű fákat, elnyelve az őselőhelyet. Sokáig csend
honolt. Míg olvasni nem kezdte a régmúltat fajunk.

Az Ősmaradványok üzenete

Üdvözöljük Vándor,

ki erre jár, nálunk tovatűnt lények honára talál. Egy ősmaradvány
nem csupán megkövesült darabja a múltnak, hanem része, ré-
szese is annak, ahová tartozott. Benne, a részben ott rejtetik az
egész, csupán rá kell nyitni szemünk.

Egy pálmalevél lenyomat mellett ott az erdő susogása és illata,
egy cápa-fog mögött életre kel a cápa, a tenger sós vizével és a
véres harapással, hiszen együvé tartoznak. Ahol megtaláljuk a
régmúlt maradványait, az ott az ő nyughelyük.

Legyünk méltók e becses örökségre, tiszteljük hát a múltban a jö-
vőt, és a mi nyugalmunkat is méltósággal fogják őrizni egykoron.
Az Ipolytarnóci Őselőhelyen járva a látogató beavatást nyerhet
abba a múltba, melynek szelleme ma is itt lengedez. Ha jól figye-
lünk: a mindent betemető vulkáni katasztrófa mögött ott az ősi,
zajongó dzsungel, melynek morajló tenger mosta partjait. Csat-
lakozzunk hozzá! Mossa hát le Magáról a jelenkor bajait, tegye
félre a gondokat... vegyen mély levegőt, csak bátorság! Lépjön
át a Beavatás küszöbén!

Jó időutazást!

A magyar-szlovák határ szegletét köszöntő Ipoly folyó mellett, a Cserhát és Karancs dombjainak ölelésében fekszik Ipolytarnóc falu, melynek tözsomszedságában a földtörténeti múlt csodálatos emlékei kerültek felszínre.

Budapesttől 140 km-re található kontinensünk egyik legösszetettebb és látványosan kiépített ősmaradvány lelőhelye, az 510 hektáros Ipolytarnóci Ősmaradványok természetvédelmi terület. Geológiai és őslénytani értékei a terület egykori különleges ösföldrajzi helyzetének és az öskörnyezetét elpusztító, egyben betemető vulkáni katasztrófának, valamint a speciális konzerválódási körülményeknek és felszínre kerülésnek köszönhetően válhattak közkinccsé. Az előfordulás tudományos jelentőségét jelzi, hogy a földtudományok művelői számára egyfajta zarándokhely e terület, melyet Ottenio Abel világhírű őslénykutató még 1935-ben Ősvilági Pompejinek nevezett el. Szárazabban megfogalmazva: Ipolytarnóc az alsó miocén korból származó, 23-17 millió éves, világhírű kőületeket tartalmazó földtani képződményei, klaszikus földtani alapszelvénye, egykori élőhelyeinek változatossága és páratlan megtartású szárazföldi őslőhelye miatt képezi bolygónk természeti örökségének részét.

A terület – őslénytani értékeit és természetvédelmi kezelésük magas színvonalát elismerve – 1995-ben az összeurópai természeti örökség részévé vált, Európa Diplomát kapott. Központi magja

– Tarnóci Őslőhely néven – 2000-ben felkerült a Világörökség Várományosi Listájára, nevezése folyamatban van. Ráadásul a terület a 2010-ben a Globális Geoparkok Hálózatának tagjai sorába emelt Novohrad-Nógrád Geopark beléptető kapuja.

A hírnévvel a felelősség is együtt jár. A kőületes rétegek védetté nyilvánításának és helyszíni megóvásának gondolata már a felfedezésekor, 1836-ban felmerült.

De csak 1944-ben sikerült deklaráltan is országos természetvédelmi oltalom alá helyezni. További évtizedek teltek el, míg a papíron hozott döntést hatékony helyszíni gondoskodás követte, a terület a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésébe került, és 1986-ban megnyílhatott a Borókás-árok geológiai tanösvénye a nagyközönség számára.

Az 1993 és 2010 között megvalósult természet-megőrzési fejlesztések révén a felbecsülhetetlen értékeket eredeti helyzetükben és szimulációs négydimenziós időutazás révén hozza közel a XXI. század technikája, feledhetetlen élményt nyújtva a hétköznapi beavatottaknak is. Miocén Parkja a környező térségre is kisugárzik, a nógrádi táj geoturizmusát fellendítve.

Az Ipolytarnóci Ősmaradványok láttatva védi kincseit, az Ősvilági Pompeji nagy része még titokkal teli, feltáratlan. Ha tanösvényein lépdelünk, ki tudja, mi rejtetik még lábunk alatt! Éberem járjuk hát!

